

MATEŘSKÁ ŠKOLA KROPÁČOVA VRUTICE PŘÍSPĚVKOVÁ
ORGANIZACE

294 79 KROPÁČOVA VRUTICE 114

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„PUTOVÁNÍ S POHÁDKOU“

Vydala dne 13. 10. 2017

.....
Mgr. Jitka Regnerová, ředitelka školy

Platnost dokumentu:

od 13. 10. 2017

OBSAH

1. Identifikační údaje o škole a jejím vzdělávacím programu.....	3
2. Obecná charakteristika školy	4
3. Podmínky vzdělávání.....	5
3.1. Věcné podmínky	5
3.2. Životospráva	5
3.3. Psychosociální podmínky.....	6
3.4. Organizace	7
3.5. Řízení mateřské školy	7
3.6. Personální a pedagogické zajištění.....	8
3.7. Spoluúčast rodičů	8
3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	9
3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných	9
3.10. Podmínky vzdělávání dětí dvouletých	9
4. Organizace vzdělávání.....	10
4.1. Přijímání dětí do mateřské školy	10
4.2. Popis podmínek, plánování a organizace vzdělávání v mateřské škole	11
5. Charakteristika vzdělávacího programu	13
5.1. Vize mateřské školy	13
5.2. Cíle mateřské školy	13
5.3. Formy a metody vzdělávací práce	14
5.4. Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	15
5.5. Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	16
6. Vzdělávací obsah.....	17
7. Evaluační systém.....	53
8. Zdroje	56

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE A JEJÍM VZDĚLÁVACÍM PROGRAMU

<u>Název a sídlo školy:</u>	Mateřská škola Kropáčova Vrutice příspěvková organizace Kropáčova Vrutice 114, 294 79 Kropáčova Vrutice
<u>Adresa:</u>	Kropáčova Vrutice 114, 29479 Kropáčova Vrutice
<u>Právní forma:</u>	příspěvková organizace od 21. 11. 2014
<u>IČO:</u>	71294716
<u>Spojení:</u>	telefonní: 723 188 795, 723 995 671 email: ms.kropacovavrutice@seznam.cz webové stránky: www.ms-kropacovavrutice.cz školní jídelna: tel.: 702 003 559 email: jidelna@ms-kropacovavrutice.cz
<u>Zřizovatel:</u>	Obec Kropáčova Vrutice, Střížovice 30, 294 79 Kropáčova Vrutice
<u>Ředitelka:</u>	Mgr. Jitka Regnerová
<u>Vydala:</u>	Mgr. Jitka Regnerová ředitelka školy
<u>Program zpracoval:</u>	Mgr. Jitka Regnerová, Bc. Tereza Gajdošová
<u>Program schválen:</u>	
<u>Platnost programu:</u>	od 13. 10. 2017
<u>Název programu:</u>	Putování s pohádkou
<u>Provozní doba:</u>	6:30 h – 16:00 h
Č.j.:	MŠ/109/2017

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Budova mateřské školy se nachází v klidné části obce mimo zástavbu. Budova byla postavena v roce 2014 a provoz mateřské školy byl zahájen 5. 1. 2015. Budova je přízemní, dvoukřídlá, plně bezbariérová.

Škola je dvoutřídní s kapacitou 48 dětí, případně 54 dětí na výjimku zřizovatele.

V mateřské škole pracují 1 ředitelka, 3 učitelky, 1 kuchařka a 1 provozní pracovnice a školnice.

K MŠ těsně přiléhá zahrada, která je přizpůsobena pohybové činnosti dětí. Zahrada je oplocena, vybavena herními prvky, pískovištěm, vrbovým tunelem a je částečně zastíněna vzrostlými stromy.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. VĚCNÉ PODMÍNKY

Mateřská škola je přízemní budova, nepodsklepená, bez půdních prostor. Uvnitř jsou dvě velké prosvětlené třídy s kapacitou až 54 dětí. Šatny pro převlékání a odkládání oblečení dětí. Každá třída má k dispozici vlastní sociální zařízení, které je přizpůsobeno věku a počtu dětí. Dále je zde plně vybavená kuchyň na přípravu jídel. Mateřská škola je vybavena kamerovým systémem se čtyřmi tablety – v každé třídě, v kuchyni a v kanceláři ředitelky.

Zaměstnanci mají k dispozici šatnu, kancelář učitelek a vedoucí školní jídelny, sociální zařízení a kancelář ředitelny. Třídy jsou vybaveny novým dřevěným nábytkem, který se postupně doplňuje podle potřeby. Stoly jsou přizpůsobeny rozdílné výšce dětí. Prostorové uspořádání je členěno s ohledem na skupinové i individuální činnosti dětí. Hračky, didaktické hry a stavebnice jsou moderní, dřevěné a jsou umístěny tak, aby na ně děti dobře viděly, mohly si je brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení. Třídy též disponují prostory pro uložení pracovního materiálu, hudebních nástrojů, didaktických pomůcek, apod.

Při výzdobě celé školy jsou používány autentické výtvarné práce dětí a učitelek.

Mateřská škola má k dispozici zahradu, která je oplocena, vybavena herními prvky, pískovištěm, vrbovým tunelem a je částečně zastíněna vzrostlými stromy.

Mateřská škola postupně doplňuje vybavení školy, nábytkem, apod. s ohledem na přítomnost dětí dvouletých.

Máme v plánu dle našich finančních možností dovybavit mateřskou školu nábytkem, hračkami, didaktickými pomůckami a úpravou sociálního zařízení pro děti dvouleté. Dále máme v plánu dle možností finančních, časových a organizačních postupně dovybavovat školní zahradu dalšími herními prvky a upravovat ji dalšími prvky, které budou sloužit nejen k pohybové činnosti dětí, ale budou mít i edukativní charakter a budou pomáhat vytvářet vztah dětí k přírodě, okolnímu prostředí a práci.

3.2. ŽIVOTOSPRAVA

Strava je zajišťována vlastní školní jídelnou, která je součástí budovy mateřské školy. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Je zachovávána vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů. Od ranních her mají děti k dispozici pitný režim, mají na výběr 1 teplý nápoj – čaj a 2 studené nápoje – vodu a vodu se šťávou. Pitný režim je samoobslužný. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány tříhodinové intervaly. Rodiče jsou seznámeni s aktuálním jídelníčkem, který je vyvěšen na informačních nástěnkách v šatnách školy, na vývěsce před budovou školy a na webových stránkách školy.

Je dodržován pravidelný denní rytmus a řád - je však i flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuálním situacím.

Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku. Doba pobytu a program činností je přizpůsobován okamžitému počasí. Děti mají dostatek volného pohybu. Během celého dne zařazujeme motivované cvičení pro radost z pohybu i zdraví. Je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku. Po obědě se děti ukládají k odpočinku. Vzhledem k tomu, že mateřská škola nemá samostatnou ložnici pro spánek dětí, děti se k odpočinku ukládají ve třídách, v části s kobercem k odpočinku určeném, kde mají děti k dispozici skříň na ukládání matrací a ložního prádla.

Děti nejsou do ničeho nuceny, do jídla, ke spánku, jsou respektovány individuální potřeby každého dítěte.

Nadále se snažíme zkvalitňovat podávanou stravu, sledujeme nejnovější trendy v oblasti stravování dětí a ty zahrnujeme do našeho jídelníčku.

Dle našich finančních možností máme též v plánu dovybavit a postupně obnovovat kuchyň, kuchyňské přístroje a náčiní.

3.3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Pravidla psychosociálních podmínek pro děti v MŠ jsou dána RVP PV a jsou pro nás, učitelky MŠ, plně zavazující. Vedou ke spokojenému, radostnému, plnohodnotnému soužití nás všech - dětí i ostatních zaměstnanců mateřské školy.

Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Nově příchozí dítě má možnost se postupně adaptovat. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí, mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován. Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, které jsou ve škole stanoveny.

Péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která je mu příjemná, kterou navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Respektujeme individualitu dítěte, kulturní rozdíly. Postupně vyřazujeme nezdravou soutěživost dětí. Převažuje pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si.

V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu, respekt ke kulturním rozdílům.

Třída je pro děti kamarádkým prostředím, s jasnými pravidly chování, kde se děti dovedou navzájem naslouchat a respektovat se a jsou v něm zpravidla rády. Volnost a osobní svoboda jsou vyvážené, děti si samy určují pravidla třídy a učí se jejich soužití.

Dle našich organizačních, personálních a časových možností máme v plánu se dostatečně věnovat vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňovat prosociálním směrem (prevence šikany a jiných patologických jevů u dětí).

3.4. ORGANIZACE

Organizační zajištění chodu naší mateřské školy umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Do denního programu jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost se uchýlit do klidného koutku a neúčastnit se společných činností. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí a vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní mohly později pokračovat.

Pedagogové se dětem plně věnují, vytváří zázemí, které podněcuje k vlastní aktivitě a k vytváření prosociálních postojů k druhému. Vytváříme podmínky pro individuální, skupinové a frontální činnosti, pro činnosti řízené i neřízené. Děti mají možnost účastnit se činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.

Dle našich organizačních a časových možností se snažíme též respektovat přání rodičů, integrovat případné cizince do činností a dění mateřské školy, odstranit jazykové bariéry individuálním přístupem.

3.5. ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Je založeno na vzájemné důvěře, otevřenosti a toleranci. Každý zná své povinnosti, kterými se podílí na chodu školy. Ředitelka řídí, plánuje, tvoří, organizuje a je zodpovědná za celý chod školy. Spolupracuje se zřizovatelem, krajským úřadem a dalšími zainteresovanými institucemi.

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovních náplních.

Komunikační a informační systém uvnitř mateřské školy i navenek je zakotven v organizačním řádu školy.

Ředitelka školy kontroluje řízení pracoviště mateřské školy prostřednictvím návštěv, o nichž pořizuje záznamy a provádí kontrolu PO a BOZP pracovníků školy.

Učitelky se účastní pravidelně porad vedení školy, problémy se snažíme řešit včas.

Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program, učitelky pak třídní vzdělávací programy a přípravy na denní činnosti.

Evaluační činnosti se budou provádět tak, aby zahrnovaly všechny stránky chodu mateřské školy a byly užitečné a smysluplné.

V době nepřítomnosti ředitelky ve škole ji zastupuje paní učitelka Markéta Musilová.

Ředitelka vypracovává jasné, přehledně strukturované plány (např. plán porad, kontrol, hospitací, sebevzdělávání, apod.), všechny pracovníce jsou seznámeny s obsahem plánů vždy na zahajovací poradě.

Informovanost rodičů je zajištěna formou informačních tabulí v šatnách a před vchodem do mateřské školy, individuálními rozhovory pedagogů s rodiči, scházíme se na třídních schůzkách a na besídkách, informace jsou pravidelně vkládány na webovou stránku školy.

V mateřské škole je vytvořeno ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názory.

Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.

Dle našich finančních a časových možností se všichni zaměstnanci stále vzdělávají, sledují nové trendy, a ty pak uplatňují ve své práci.

3.6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Ředitelka: Mgr. Jitka Regnerová, pracovní úvazek 1,0

Dvě učitelky na plný pracovní úvazek, jedna učitelka na zkrácený pracovní úvazek dle finančních a časových možností, jedna školnice na zkrácený pracovní úvazek 0,8. Ve školní jídelně: vedoucí školní jídelny na zkrácený pracovní úvazek 0,3, jedna kuchařka na plný pracovní úvazek, jedna provozní pracovníce na pracovní úvazek 0,2.

Dle našich finančních možností se snažíme co nejvíce přiblížit překrývání učitelek v každé třídě alespoň 2,5 h denně.

Kromě jedné pedagogické pracovníce na zkrácený úvazek pedagogičtí pracovníci v mateřské škole splňují podmínky kvalifikace pro pedagogické pracovníky. Dále se vzdělávají a pracují profesionálním způsobem.

3.7. SPOLUÚČAST RODIČŮ

Spoluúčast rodičů na dění v mateřské škole rozvíjíme účastí na různých programech a akcích pořádaných školou, vzájemnou spoluprací – pedagog x rodič, je pro nás důležitá oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost a porozumění. Při podporování rodinné výchovy a pomoci rodičům v péči o dítě, nabízíme v případě zájmu rodičům odborný poradenský servis v otázkách výchovy a vzdělávání jejich dětí. Komunikace probíhá taktně, zachováváme soukromí rodiny a diskrétnost. Nabízíme rodičům konzultační hodiny dle individuální domluvy.

Rodiče jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Potřebné informace o akcích školy, změnách a vývoji svého dítěte získávají na nástěnkách

v šatně školy, na webových stránkách školy, pravidelných třídních schůzkách a individuálních schůzkách pedagog x rodič nebo při individuálním rozhovoru.

Nadále chceme vytvářet prostředí vzájemné důvěry, otevřené komunikace a transparentnosti veškerého dění v mateřské škole.

3.8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Snažíme se zajistit dětem se speciálními vzdělávacími potřebami takové podmínky, aby se mohly vzdělávat dle svých vzdělávacích možností. Po domluvě s jejich rodiči poskytujeme I. stupeň podpůrných opatření. Podpůrná opatření vyšších stupňů (II. – V.) uplatňujeme na základě doporučení školských poradenských zařízení (např. pedagogicko-psychologické poradny, speciálních pedagogických center). Dle možností vytváříme dětem optimální podmínky k jejich rozvoji. Respektujeme jejich potřeby a možnosti tak, aby dosáhly co největší samostatnosti, zvládly komunikovat s vrstevníky a dospělými, projevovaly zájem o poznání v souladu s platnou legislativou.

Dle našich finančních a časových možností máme v plánu vybavovat mateřskou školu i školní zahradu nábytkem, herními prvky a didaktickými pomůckami s ohledem na konkrétní speciální vzdělávací potřeby dětí s podpůrnými opatřeními všech stupňů.

3.9. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

Snažíme se stimulovat vzdělávací potenciál dětí nadaných. V mateřské škole využíváme didaktický materiál Logico. Máme v plánu ho rozšiřovat (dokupovat další sady listů).

3.10. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ DVOULETÝCH

Mateřská škola je vybavena hračkami a didaktickými materiály pro děti dvouleté v malém množství. Dle našich finančních možností plánujeme třídu dovybavit hračkami i didaktickým materiálem, upravit sociální zařízení pro děti dvouleté a třídu dovybavit vhodným nábytkem a úložnými prostory.

Dle našich časových, finančních a personálních možností plánujeme i další vzdělávání pedagogických pracovníků se specifiky práce s dětmi této věkové skupiny.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací proces je organizován ve dvou homogenních třídách. Každá třída je naplňována do počtu 24 dětí podle věku, ve výjimečných případech na výjimku zřizovatele do počtu 27 dětí. Je zajištěn pravidelný denní rytmus, který je však současně flexibilní a přizpůsobuje se aktuálně vznikajícím potřebám školy či dětí. Činnosti probíhají individuální, skupinovou a méně i frontální formou.

Děti jsou do tříd zařazovány podle věku od nejstarších po nejmladší:

třída Sluníček – děti s odkladem školní docházky, předškolní děti, děti pětileté a děti čtyřleté

třída Kytiček – děti čtyřleté, tříleté a dvouleté

Při zařazování dětí do tříd se však snažíme zohledňovat i přání rodičů, např. sourozenecké vazby. Každý konkrétní případ posuzujeme individuálně.

V případě žádosti rodičů uskutečňujeme individuální vzdělávání dle § 34b školského zákona.

Provozní doba MŠ:	6.30 – 16:00 hodin
Počet dětí docházejících do MŠ:	48
Počet tříd:	2
Počet pedagogických zaměstnanců:	4 (ředitelka, učitelky)
Počet provozních zaměstnanců:	3 (provozářka, kuchařka, školnice, úklid)

4.1. PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Děti jsou do MŠ přijímány ředitelkou školy podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a podle vyhlášky č. 14/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů podle vyhlášky 43/2006 Sb., o předškolním vzdělávání. V souladu s § 34 odst. 1 školského zákona je předškolní vzdělávání povinné pro děti, které od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, není-li dále stanoveno jinak. V souladu s § 34 odst. 3 školského zákona jsou do mateřské školy zřízené obcí nebo svazkem obcí přednostně přijímány děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně čtvrtého roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu (§ 179 odst. 3) nebo jsou umístěny v tomto obvodu v dětském domově, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.

Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května. Termín a místo zápisu stanoví ředitelka mateřské školy po dohodě se zřizovatelem.

Termín a kritéria přijímacího řízení pro následující školní rok je oznámen veřejnosti s předstihem prostřednictvím letáků na vývěsní desce před vchodem do mateřské školy, na

vývěškách v jednotlivých obcích a na webových stránkách školy a obce Kropáčova Vrutice. Příjímací řízení probíhá v souladu se správním řádem. O přijetí dítěte do mateřské školy rozhodne ředitelka školy.

4.2. POPIS PODMÍNEK, PLÁNOVÁNÍ A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Režim dne je uvolněný a variabilní, stanovena je pouze doba jídla a pobytu venku. Během dne se střídají spontánní a řízené činnosti v souladu se zájmy a potřebami dětí.

Děti se scházejí do 8:00 hodin. Vyberou si činnosti dle vlastního zájmu nebo využívají nabídky učitelky. Ta je nabízena dětem s přihlédnutím na jejich momentální potřeby, nálady či chutě. Je zde prostor i pro individuální práci např. v oblasti grafomotoriky, logopedie či v ostatních oblastech dle rámcového vzdělávání. Pokud mají děti potřebu odpočinku, mohou využít relaxační koutek.

V 8:00 hodin se děti schází na ranní kruh, kde se nejprve vzájemně pozdraví. Poté učitelka děti seznámí s programem dne či s tématem integrovaného bloku, vypráví se zážitky dětí nebo se probírá nějaký aktuální problém třídy. Zde se dbá na rozvoj vyjadřování dítěte, na rozvoj slovní zásoby a schopnosti samostatně komunikovat. Následuje pohybová činnost.

Po té následuje hygiena před svačinou a následně svačina. Děti si mohou volit druh nápoje.

V 9 hodin začíná vzdělávací činnost. Ta probíhá dle třídního plánu s ohledem na potřeby a požadavky dětí a také na aktuální situaci. Činnost je buď individuální, ve skupinách nebo frontální. Dětem jsou předkládány různé formy činností a děti si samy volí a podílí se na organizaci činností.

V deset hodin se většinou odchází ven. Činnosti při pobytu venku tematicky navazují na dopolední činnosti nebo jde o spontánní hru.

Po návratu do školy následuje hygiena před obědem a samotný oběd.

Po obědě následuje opět hygiena, čištění zoubků a některé děti odchází domů. Ostatní se připravují na odpočinek po jídle.

Doba na odpočinek je většinou od 12:15 h do 13:45 hodin. Při odpočinku jsou dětem předčítány pohádky nebo příběhy dle volby dětí.

Starší děti, které mají sníženou potřebu spánku, se mohou po poslechu pohádky věnovat klidové činnosti, tak aby nerušily děti, které spí.

Po odpoledním spánku, hygieně a úklidu matrací následuje zdravotní cvičení a po něm svačina. Po svačině se děti postupně do 16 hod rozcházejí domů. V této době je dětem nabízena hrací činnost nebo činnost s učitelkou.

V obou třídách je prostor na relaxaci a odpočinek. Děti mají k dispozici kuchyňku nebo pracovní pult s náradím. Koutek k tvoření. Mají k dispozici sportovní náčiní či knihovničku.

Po celý den je zajištěn pitný režim, kde si děti mohou volit ze tří druhů nápojů.

V hojně míře využíváme pochvalu a povzbuzení. Podporujeme přirozenou dětskou zvědavost a potřebu něco objevovat.

Uplatňujeme metody prožitkového a kooperativního učení. Nové poznatky dětem předáváme nenásilnou formou přirozeně během celého dne. Snažíme se využít každou příležitost, která se nám nabízí. Podněcujeme radost dítěte z učení, jeho zájem poznat nové, získávat zkušenosti a dovednosti. Do hry se snažíme vtáhnout nenásilnou formou a vhodnou motivací další děti a vést je ke vzájemné spolupráci, komunikaci a radosti být spolu, radosti z nového poznání.

Ve vzdělávání využíváme přirozeného toku dětských myšlenek a spontánnosti dětí. Při výběru hry necháváme dětem možnost vlastní volby podle zájmu. Využíváme situace, které poskytují dítěti srozumitelné, praktické ukázky životních souvislostí (řešení problémů, komunikace s dospělým, vztahy mezi kamarády apod.). Dítě se tak učí dovednostem, poznatkům ve chvíli, kdy je potřebuje a lépe tak chápe smysl. Snažíme se využívat pro vzdělávání dětí také vzniklé situace ze skutečného života, z okolí dítěte, z okolí školy a uplatňovat tak metodu situačního učení. Svým chováním a postoji poskytujeme v průběhu dne v MŠ vzor. Využíváme také dětské spontánnosti a přirozené nápodoby. Ve vzdělávacím procesu dále uplatňujeme i aktivity řízené vhodně pedagogem. Motivované cílené a plánované učení probíhá zpravidla ve skupinkách nebo se dětem věnujeme individuálně.

Souběžné působení dvou učitelek v jedné třídě je uskutečňováno při přípravě na pobyt venku, při pobytu venku, při obědě, při přípravě na odpočinek, při školních výletech, při mimoškolních akcích školy (např. besídkách, rozsvěcení vánočního stromku v obci, vánočním jarmarku). Všechny tyto činnosti vyžadují pro zajištění bezpečnosti dětí součinnost dvou učitelek.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1. VIZE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Filosofií naší školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb.

Cíle a obsah předškolního vzdělávání formulované RVP PV směřují mateřskou školu k tomu, aby děti, které ji opouštějí, byly osobnosti pokud možno jedinečné, vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat tvořivě přemýšlet a jednat, jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní a také zodpovědní, ochotní nejen přijímat, ale také dávat, schopní se dále rozvíjet, učit se a aktivně čelit problémům, které život přináší. Naše mateřská škola se snaží naplňovat tyto cíle a uvědomujeme si, že podmínkou pro zdárný vývoj jednice je upokojujání základních lidských /biologických i sociálních / hodnot.

Při své práci sledujeme tyto rámcové cíle:

- 1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení a poznání**
- 2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost**
- 3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí** v pěti oblastech předškolního vzdělávání: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní a environmentální, které jsou v RVP PV nazvány: Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost a Dítě a svět

Tyto oblasti vzdělávání jsou propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný.

5.2. CÍLE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Cíle a obsah předškolního vzdělávání formulované RVP PV směřují mateřskou školu k tomu, aby děti, které ji opouští, byly osobnosti pokud možno jedinečné. Vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem. Schopné dívat se kolem sebe, uvažovat tvořivě přemýšlet a jednat. Jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní a také zodpovědní. Ochotní nejen přijímat, ale také dávat. Schopní se dále rozvíjet, učit se a aktivně čelit problémům, které život přináší. Naše mateřská škola se snaží naplňovat tyto cíle a uvědomujeme si, že podmínkou pro zdárný vývoj jednice je upokojujání základních lidských (biologických i sociálních) hodnot.

Dlouhodobý cíl:

Chceme být otevřenou školou rodičům i veřejnosti, nabízet spolupráci a komunikaci. Pro naplňování záměrů školy budeme využívat didaktický styl založený na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dětí. Uplatňujeme integrovaný přístup a vzdělávání dětí probíhá na základě integrovaných bloků, které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků vychází ze života dítěte, je pro něj smysluplný, zajímavý a užitečný. Realizace takovýchto bloků poskytuje dítěti širokou škálu různých aktivit a nabízí mu hlubší prožitek. Dítě tak nezískává jen izolované poznatky či jednoduché dovednosti, získaná zkušenost je komplexnější a stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou. Dítě získává skutečné činnostní výstupy – **kompetence**.

V naší mateřské škole využíváme především individuálního přístupu. Hojně využíváme motivace, stimulujeme vnitřní i vnější pochvalou. Chceme všem dětem poskytnout optimální podmínky pro vlastní rozvoj.

5.3. FORMY A METODY VZDĚLÁVACÍ PRÁCE

Rámcové cíle naplňujeme těmito prostředky (metodami a formami práce), uplatňováním těchto zásad:

- respektováním přirozených lidských a základních sociálních vývojových potřeb
- vnímáním každého dítěte jako jedinečné bytosti, které má právo rozvíjet se a učit v rozsahu svých možností a potřeb/ vzdělávání je založeno na individuálním rozvoji jednotlivých dětí/
- učením na základě prožitku a zkušenosti, prostřednictvím vlastní činnosti dětí, tzv. prožitkového učení
- učením pojmenovávat konkrétní věci, děje – vyjádřit své pocity, vyjádřit, co se stalo, co se děje
- upřednostněním prožitku před výkonem, procesu před výsledkem
- vytvářením rovnováhy mezi řízenými činnostmi a spontánními hrami, zařazováním nepřímo řízených činností
- využíváním náhodně vzniklých situací, situačním učením
- rozvíjením komunikace a spolupráce mezi dětmi, sociálním učením
- rozvíjením emoční inteligence – umět se podívat na situaci očima druhého, vcítit se do něj, zabývat se jím, když potřebuje a ne až bude mít čas
- svým vzorem
- podporou zájmu rodičů o dění v mateřské škole

Školní vzdělávací program je v souladu s rámcovými cíli a klíčovými kompetencemi. Zásady, uplatňované principy, formy, metody naší práce vychází z toho, že se naše mateřská škola nachází v malé obci, kde mnoho dětí pochází ze sociálního a citově slabšího a méně podnětného prostředí, proto dbáme o pohodové, klidné, prostředí, kde jsou děti nadšeny učit se a poznávat svět kolem sebe. Kde děti chtějí s námi hovořit o svých přáních, pocitech a

zážitcích. Snažíme se být pro děti partnerem, kterého děti přijmou mezi sebe do světa, který budeme společně vytvářet. S dětmi vytvoříme svět, kde ještě platí, že ten, kdo ubližuje ostatním, má být potrestán a ten kdo potřebuje pomoc, si o ni může kdykoliv říct a ví, že se najde někdo, kdo mu podá pomocnou ruku. Do světa, kde si vážíme věci, pečujeme o ně a radujeme se ze všedních maličkostí. Klademe velký důraz na poznání přírody kolem nás, uvědomění, že jsme její součástí. Zkoumáme zajímavé věci kolem sebe. Snažíme se o vytvoření neviditelného řádu, který vytváříme společně, a podle něj se nám bude dobře žít.

V hojné míře využíváme prožitkového a kooperativního učení hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení, jeho zájem poznávat nové, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti. Ve vzdělávání je třeba využívat přirozený tok dětských myšlenek a spontánních nápadů a poskytovat dítěti dostatek prostoru pro spontánní aktivity a jeho vlastní plány. Učební aktivity probíhají především formou nezávazné dětské hry, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby.

Jedním z pravidel tohoto řádu je: Moje svoboda končí, tam kde začíná svoboda někoho jiného.

Co v rámci programu školy nabízíme?

- smíšený kolektiv
- důraz na samostatnost, vedení ke spolupráci a toleranci, ne soupeřivost
- adaptační postup
- individuální plán péče o děti s odkladem školní docházky
- program pro předškolní děti a jejich plynulý přechod do ZŠ
- návštěvy divadel, kin a muzeí, školní výlety
- společné akce pro děti a rodiče
- oslavy Velikonoc
- oslava mezinárodního dne dětí, rozloučení s předškoláky a jiné aktivity dle zájmu dětí a rodičů

5.4. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH

Snažíme se zajistit dětem se speciálními vzdělávacími potřebami takové podmínky, aby se mohly vzdělávat dle svých vzdělávacích možností. Po domluvě s jejich rodiči poskytujeme I. stupeň podpůrných opatření. Podpůrná opatření vyšších stupňů (II. – V.) uplatňujeme na základě doporučení školských poradenských zařízení (např. pedagogicko-psychologické poradny, speciálních pedagogických center). Dle možností vytváříme dětem optimální podmínky k jejich rozvoji. Respektujeme jejich potřeby a možnosti tak, aby dosáhly co největší samostatnosti, zvládly komunikovat s vrstevníky a dospělými, projevovaly zájem o poznání v souladu s platnou legislativou.

5.5. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel v jeho životě zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. V naší mateřské škole citlivě přizpůsobujeme organizaci s ohledem na specifika tohoto věkového období, a to častým střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let v naší mateřské škole:

- mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti, dále se snažíme tyto hračky doplňovat a obnovovat
- ve třídě je použito dostatečné množství zavřených a zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek, jsou nastavena srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek, aby byla dostatečně zajištěna bezpečnost dětí
- prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku
- šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby
- postupně se snažíme zajistit též hygienické zázemí pro dostatečné zajištění hygieny dítěte, které momentálně není plně vyhovující
- mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami
- vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinkách či individuálně, podle potřeb a volby dětí
- je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek)
- učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá
- v mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah programu je uspořádán do 4 integrovaných bloků. Každý blok má svoji strukturu, přibližný časový rozsah, stručnou charakteristiku, obecné vzdělávací cíle (k čemu děti povedeme), očekávané kompetence (čeho by děti na konci období měly dosáhnout) a doporučené návrhy a okruhy činností. ŠVP je společným východiskem a oporou pro práci v jednotlivých třídách.

Ve školním vzdělávacím programu jsou integrované bloky zpracovány společně pro všechny věkové skupiny, podrobněji jsou pak rozpracovány a členěny do témat v třídním vzdělávacím programu, kde jsou uzpůsobeny podmínkám a potřebám jednotlivých tříd. Jejich vzdělávací obsah odpovídá možnostem a zkušenostem dětí, může se lišit nabídkou činností.

Hlavní vzdělávací nabídka – učivo je pak doplněna dalšími doplňujícími programy a aktivitami.

Součástí školního vzdělávacího programu je příloha konkretizovaných očekávaných výstupů, které napomáhají pedagogům orientovat se v tom, co má dítě na konci předškolního období vědět a znát, jaké má mít dovednosti a postoje.

Názvy integrovaných bloků:

- 1. ČAROVÁNKY S MALOU ČARODĚJNICÍ**
- 2. TAJEMNÉ PUTOVÁNÍ S KŘEMÍLKEM A VOCHOMŮRKOU**
- 3. JARNĚNÍ S VÍLOU AMÁLKOU**
- 4. RÁKOSNÍČKOVO SLUNÍČKOVÁNÍ**

1. ČAROVÁNKY S MALOU ČARODĚJNICÍ

Charakteristiku bloku:

Blok nám pomůže vytvořit most a najít cestu k vytváření vztahu nově příchozím k dětem. Můžeme začít stavět na jevech, které děti znají a tyto poznatky rozvíjet. Snažíme se seznamovat děti s chodem mateřské školy a zapojovat je do činností a aktivit probíhajících během dne. Podporujeme jejich samostatnost a pomáháme v odpoutání se od rodičů po dobu pobytu v mateřské škole. Vytváříme pro děti prostředí, které jim pomáhá zvyknout si, přizpůsobovat se a vytvářet nové vztahy mezi dětmi, navazování nových přátelství. K tomu využíváme poznatků, které jsou dětem blízké a vycházíme z jejich prožitků a zkušeností. Nově příchozím dětem umožňujeme v rámci adaptačního programu se nejprve s rodičem seznámit s prostředím a chodem mateřské školy a postupně v závislosti na jeho psychosociálních schopnostech zvládnout pobyt v MŠ samostatně.

Dále se v tomto období snažíme dětem přiblížit charakteristické znaky přírody, kdy dozrává ovoce a zelenina, zvířata se připravují na zimní období, mění se počasí a celá příroda - opadávání listů, změny barev v okolní přírodě. Dále seznamujeme děti se zdravým životním stylem, který představuje pobyt na čerstvém vzduchu, zdravá strava (ovoce a zelenina). Děti se v tomto bloku dozvídají o práci dospělých - například zahradníků, sadařů, zemědělců, a také o důvodech nutnosti změn v přírodě, střídání ročních období a o charakteristických barevných kombinacích v podzimní krajině.

Cíle a záměry:

Podpořit děti a pomoci jim přivyknout na nové prostředí a kolektiv. Seznámit je s organizací jednotlivých činností např. stolování, hygiena, úklid hraček apod. Podporovat navazování vztahů s učitelkou i s ostatními dětmi. Snažíme se, aby děti při vstupu do kolektivu radostně prožívaly všechny činnosti a hry. Využívat získané poznatky, ověřovat si je v praxi. Dbát, aby se děti ve škole cítily dobře, aby bezprostředně reagovaly. Podporovat sebeuvědomění a sebedůvěru ve vlastní schopnosti.

Podporovat a posilovat u dětí zájem o životní prostředí, o krajinu ve svém okolí. Naučit děti vnímat krásu podzimní přírody, rozlišovat barevnost jednotlivých částí roku. Rozšiřovat a upevňovat znalosti dětí o ovoci, zelenině, o jejich pěstování, podmínkách pro růst rostlin. Rozvíjet smysly dětí formou smyslových her a činností, spojených s ochutnávkou ovoce a zeleniny, a tím rozvíjet smysly a znalosti o těle a zdraví. Podporovat děti v samostatném myšlení a úsudku, na základě přímé zkušenosti. Podporovat fantazii za pomoci tvořivých her a činností s přírodním materiálem. Upevňovat v dětech vědomí o možných nebezpečích v přírodním prostředí, kterých se děti musí vyvarovat. Podporovat sounáležitost s živou přírodou a vytvářet zodpovědnost k její ochraně.

Časový rozsah: 3 měsíce

Věková skupina: 2,5 – 7 let

Organizační a materiální podmínky:

Organizace tohoto IB se uskutečňuje v co největší míře v přírodě, na zahradě a v okolí MŠ. Máme možnost navštívit farmu s domácími zvířaty. Venkov nám umožňuje kromě obrazového materiálu využít i dostatek možností vidět a sáhnout si na téměř všechna domácí a hospodářská zvířata, ovoce i zeleninu. Děti mají ideální možnost si přímým pozorováním a vlastní zkušeností osvojit poznatky o změnách v přírodě. V mateřské škole též využíváme obrazový materiál zaměřený na EVVO.

Spolupráce a zapojení rodičů:

V tomto období spolupracujeme s rodiči při adaptování dětí na prostředí MŠ, organizujeme Houbičkový bál a Strašidýlkový den, kde si děti vyrábí podzimní dekorace z přírodních materiálů.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Kompetence sociální a personální

- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

Kompetence činnostní a občanské

- svoje činnosti a hry se uč plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí, rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních a produktivních
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- seznamovat se s pravidly chování ve vztahu k druhému
- vytvářet prosociální postoje (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamovat dítě s místem a prostředím, ve kterém žije a vytvářet si k němu pozitivní vztah
- pochopení, že měny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka - učivo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)

- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhu, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- aktivity podporující sblížení dětí

- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dění na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodních okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Dítě a jeho psychika

- pojmenovat a poznat většinu oho, čím je dítě obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnou jednoduchou dramatickou úlohu apod.), úmyslně si zapamatovat a vybavit si
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- rozhodovat o svých činnostech
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

Dítě a ten druhý

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. Osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnou sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce i úsilí
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v dubově mateřské škole, v blízkém okolí)

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

2. TAJEMNÉ PUTOVÁNÍ S KŘEMÍLKEM A VOCHOMŮRKOU

Charakteristiku bloku:

Začátek tohoto bloku se věnuje přípravě na pro děti nejkrásnější svátky v roce – Vánoce. Vstupem je zahájení adventního období. Děti se budou seznamovat s českými i místními vánočními zvyky a tradicemi. Dále děti poznávají tradice a zvyky Vánoc jiných národů.

Dále je blok zaměřen na období zimy a sněhu ve vztahu k přírodě (EVVO), pomoci a ochraně zvířete i ptáků. Děti se setkávají s obdobím Masopustu, veselého období, které se v naší obci slaví. Mají velké možnosti experimentů s přírodními materiály, pro jiná období nedostupnými, a to ledem a sněhem. K těmto činnostem jim vytváříme podmínky a spolu s nimi provádíme experimenty (např. skupenství vody). V neposlední řadě je v tomto bloku umožněno dětem bobování, plackování, hry se sněhem a na sněhu na menším kopci a place vedle školy v takové míře, jak dovolí počasí.

Dalším tématem tohoto bloku je téma zdravého životního stylu, životosprávy, ochrany sebe samého i druhých lidí. Děti se učí všímat si svého okolí, upozorňují na možná nebezpečí, nedostatky a snažíme se spolu s dětmi vymyslet možné způsoby nápravy. Dále rozvíjíme poznatky o dopravě, která úzce souvisí s bezpečností dětí venku. Spolu s dětmi vytváříme a udržujeme své nejbližší okolí tak, abychom předešly možným nebezpečím či úrazům. Dalším, pro děti velice důležitým tématem, je zápis do základní školy. S předškoláky navštívíme Základní školu Dolní Slivno a společně se ZŠ se snažíme vytvořit radostné očekávání dětí na zápis, posilujeme jejich odvalu, sebedůvěru a víru ve vlastní schopnosti.

Cíle a záměry:

Vytvořit vánoční sváteční atmosféru v mateřské škole a to výtvarnými, pracovními, hudebními jazykovými činnostmi, literárními díly a hudebními skladbami podporujícími přátelství, radostné očekávání a prožívání, podpora sebedůvěry a odvahy dětí, posilování, podporování a uvědomování si individuality každého dítěte. Vytvořit zodpovědný vztah k živé i neživé přírodě, k její ochraně, podpora zdravého životního stylu. Upozornit děti na možné následky špatného životního stylu (neopatrnost, léky, drogy). Vytvořit podmínky pro radostné prožívání pohybových aktivit v přírodě, dále podporovat a vytvářet u dětí kladný vztah k pohybovým aktivitám, jejich ohleduplnost k druhým bytostem.

Časový rozsah: 3 měsíce

Věková skupina: 2,5 – 7 let

Organizační a materiální podmínky:

Činnosti, které dětem nabízíme, probíhají v celém prostoru MŠ, zahrady MŠ, v přírodě okolí Kropáčovy Vrutice a dále také v základní škole, se kterou spolupracujeme. Máme dostatek

možností provádění aktivit v zimní přírodě. K realizaci tohoto IB jsou též nepostradatelné pomůcky. Pomůcky v MŠ jsou dostatečně rozmanité jak pro činnosti uvnitř, tak i venku.

Spolupráce a zapojení rodičů:

Rodiče se zapojují do dění v MŠ. Probíhá vánoční besídka pro rodiče, pro děti mikulášská a vánoční nadílka a vánoční hrátky. Při všech těchto akcích spolupracují učitelky i rodiče na přípravě atmosféry v MŠ. V druhé části IB, v měsíci únoru probíhají individuální rozhovory a konzultace s rodiči o průběhu a pokrocích dětí a v plánování další spolupráce při výchovné a vzdělávací činnosti.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Kompetence komunikativní

- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- Kompetence sociální a personální
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odhadnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních a produktivních
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základního poznatků o prostředí, v němž dítě žije

- rozvoj společenského i estetického vkusu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

Vzdělávací nabídka - učivo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhu, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnosti apod.)
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání

- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dění na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodních okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Dítě a jeho psychika

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- poznat některá čísllice, popř. slova, poznat napsané své jméno, rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- nalézt nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, zítra, včera, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat, třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné a slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnosti a její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vpadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)

Dítě a svět

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může dítě ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat, a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

3. JARNĚNÍ S VÍLOU AMÁLKOU

Charakteristiku bloku:

Podporuje vytváření vztahu dětí k přírodě. Učí děti všimnout si drobných živočichů a hmyzu, vnímat jejich vlastnosti a pozorovat jejich chování v různých ekosystémech (voda, louka, les). Učí je vnímat, jak jsou tyto živočichové malí a zranitelní, vede je k rozvoji empatického citění a chování. Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí, koordinovat lokomoci, sladit pohyb se zpěvem, vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu. Zvládat základní hudební dovednosti, zazpívat píseň, rozlišovat rytmus, spolupracovat při praktických činnostech.

V tomto IB také klademe mnoho otázek a hledáme odpovědi na otázky vzniku života na Zemi, evoluce živočichů, rozdíly mezi pevninou a mořem. Chceme děti seznámit s vesmírnými tělesy a vědeckými přístroji prostřednictvím prohlížení encyklopedií a naučných knížek k danému tématu. Dětská zvědavost a touha poznat neznámé věci a prostředí se v tomto IB projevuje naplno a je dále podporována a rozvíjena věcmi známými a dětem blízkými poznatky z oblasti environmentální. Děti se též seznamují se světem lidí, kultury a umění, osvojují si poznatky o prostředí, ve kterém žijí. Blok děti podporuje v uvědomování si národního citění a národní hrdosti, charakteristickým znakem tohoto projektu je dále hravou formou dětem přibližovat národní kulturní tradice, lidové zvyky nejen v jejich okolí či regionu a v celé naší republice, ale i to, jak jsou s různými obměnami rozšířeny po celém světě.

Cíle a záměry:

Dítě by si mělo osvojit elementární poznatky o své zemi a její kultuře, vytvářet základy aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře, snažíme se o rozvíjení dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat např. pomocí různých výtvarných dovedností a technik. Podporujeme rozvíjení společenského a estetického vkusu, rozvíjení pohybových dovedností a kultivovaného projevu. Procvičujeme a upevňujeme správnou výslovnost pomocí říkadél. Rozvíjíme sociální dovednosti, orientaci v encyklopediích a atlasech (EVVO). Vytváříme vztah k regionu, ve kterém žije. Vedeme ho k hrdosti na zemi, kde se narodilo – historie země.

Naším cílem je též vytvářet povědomí o sounáležitosti se světem, s živou i neživou přírodou, lidmi, Zemí, Sluncem, Měsícem. Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí i vzdálených zemích a Vesmíru. Předkládat dětem elementární poznatky o Zemi, Měsíci, planetách, kometách. Seznamovat s důležitostí OŽP na planetě Zemi, vytvářet u dětí kladné postoje k naší Zemi, její fauně, flóře (EVVO).

Časový rozsah: 3 měsíce

Věková skupina: 2,5 – 7 let

Organizační a materiální podmínky:

Tento IB je předurčen pro organizaci v přírodě a my jej i tak pojímáme. V co největší míře, dle počasí a možností, ho budeme uskutečňovat v přírodě, která okolí mateřské školy obklopuje. Využijeme zahradu školy, lesík v okolí i přilehlé hřiště. Dále je možná spolupráce s majiteli hospodářských zvířat v sousední obci, kterým se narodí v tomto období mláďata.

Využijeme k tomuto tématu též obrazového materiálu – atlasy, mapa ČR, dětské knihy o vesmíru a historii země, kterého máme v mateřské škole dostatek.

Spolupráce a zapojení rodičů:

Rodiče se zapojují do tradic MŠ, s jejich pomocí je v našich možnostech návštěva statku s domácími a hospodářskými zvířaty. S maminkami prožijeme tvořivou dílničku na Den matek. Rodiče s dětmi pozorují večerní oblohu – rozhovory s dětmi v MŠ – „Co jsem včera viděl na nebi?“

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Kompetence komunikativní

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla

společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Kompetence činnostní a občanské

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj a užívání všech smyslů
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- seznamování se se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základního poznatku o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturních i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka - učivo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhu, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo

- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnosti apod.)

- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi a dospělými, kamarádi)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětsky srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystému (les, louka, rybník apod.)
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích

- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dění na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodních okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- chovat se obezřetně při setkání cizími a neznámými osobami

Dítě a jeho psychika

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, básničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- připravovat se na život v mnohojazyčné společnosti
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, zítra, včera, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Dítě a ten druhý

- přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- spolupracovat s ostatními
- uplatňovat své individuální potřeby, přání, a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proto pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

4. RÁKOSNÍČKOVO SLUNÍČKOVÁNÍ

Charakteristiku bloku:

Program je zaměřen hlavně na pohybové aktivity v přírodě, na rozvoj hrubé motoriky. Je zpracován dle podmínek, které nám umožňuje okolní příroda. Je zaměřen na podporu a posilování pohybových dovedností a je také protkán velkým množstvím her a herních aktivit probíhajících v přírodě, na zahradě MŠ nebo v přílehlém okolí. Hlavní charakterovou linkou je opakování a procvičování.

Cíle a záměry:

Podporovat děti v získávání samostatnosti sebedůvěry, vedeme děti k vlastnímu rozhodování, k vytrvalosti v činnostech. Učíme děti chápání sociálních vztahů a rolí v dětském kolektivu, vytváříme potřebu pravidelného pohybu při sportovních aktivitách a podporujeme radostné prožitky z pohybu. Dbáme, aby si děti osvojovaly správné držení těla, správnou chůzi a osvojovaly si nové pohybové a senzomotorické dovednosti a poznávaly vlastní pohybové možnosti.

Časový rozsah: 4 – 5 týdnů

Věková skupina: 2,5 – 7 let

Organizační a materiální podmínky:

IB uskutečňujeme co nejvíce v přírodním prostředí, k tomu máme v okolí dostatek příležitostí, využijeme blízký lesík Hájek, přílehlé hřiště i zahradu MŠ. Máme podmínky pro závodivé hry a přírodní soutěže, které budeme využívat.

Spolupráce a zapojení rodičů:

Za pomoci a spoluúčasti rodičů připravíme oslavy Dne dětí a Zahradní slavnosti s rozloučením s předškoláky.

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Kompetence komunikativní

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Kompetence činnostní a občanské

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevědomost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování se se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základního poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Vzdělávací nabídka - učivo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhu, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)

- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dění na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodních okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)

- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy:

Dítě a jeho tělo

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku, zacházet s předměty denní potřeby
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

Dítě a jeho psychika

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, básničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat, třídít soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- zorganizovat hru
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

Dítě a ten druhý

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství

- spolupracovat s ostatními
- uplatňovat své individuální potřeby, přání, a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proto pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

7. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Smyslem a cílem evaluace je průběžně vyhodnocovat proces vzdělávání a jeho výsledky, hledat silné a slabé stránky, do další práce zařazovat nové metody, způsoby, prostředky, které povedou ke zkvalitňování další práce, image školy.

Cíl: Ověřování a zlepšování kvality veškerých činností včetně podmínek školy.

Evaluace vnější

Evaluace vnitřní

Vlastní hodnocení školy

V souladu s Vyhláškou č.15/2005 Sb. mateřská škola zpracuje Vlastní hodnocení školy. Zhodnotíme, co se nám v období platnosti školního vzdělávacího programu povedlo, kam se nám podařilo dospět, kde ještě problémy zůstávají, jaké máme rezervy? Mateřská škola uvede, na co se zaměří v následujícím období, jaká přijme opatření, kde jsou příčiny či důsledky zjištěného stavu a jak je potřeba je řešit. Obsahová osnova vlastního hodnocení školy:

1. CÍLE:

- v jaké míře byly či nebyly naplňovány stanovené cíle v Rámcovém vzdělávací programu a školním vzdělávacím programu
- zda byly reálné (skutečné, konkrétní) a důležité

2. VÝSLEDKY:

- v jakých oblastech škola dosáhla dobrých výsledků
- v jakých je třeba úroveň zlepšit
- za jakých podmínek bylo výsledků dosaženo

3. OPATŘENÍ:

- jak byla účinná předchozí opatření
- zda navrhovaná řešení přinesla očekávaná zlepšení či nikoli
- vize a návrhy dalším forem, postupů a metod práce

Nástroje hodnocení:

- Pozorování
- Rozhovory, diskuze, rozbor
- Kontrola pedagogických a provozních pracovníků
- Hospitace a následné rozbor
- Analýza třídní a školní dokumentace
- Analýza integrovaných bloků

- Porovnávání výsledků s plánovanými cíli
- Analýza vlastní pedagogické a řídicí práce
- Dotazníky pro rodiče
- Ankety
- Portfolia
- Vyhodnocování pokroků dětí

Úroveň výsledků práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Co budeme evaluovat	Jak, čím	Kdy, jak často	Odpovědná osoba	Poznámka
Soulad ŠVP (TVP) s RVP PV	porovnáním dokumentů	1x za rok	ředitel	
Plnění cílů	hospitace pozorování záznamy v TK fotodokumentace	2x za rok Průběžně 1x za měsíc průběžně	ředitel, učitelé	
Způsob zpracování a realizace obsahu vzdělávání	hospitace rozhovory s dětmi záznamy v TK portfolia dětí	2x za rok průběžně 1x za měsíc 1x za rok	ředitel, učitelé	
Práce učitelek	hospitace portfolia dětí rozhovory s dětmi	2x za rok 1x za rok průběžně	ředitel	
Výsledky vzdělávání	portfolia dětí IVP fotodokumentace	1x za rok 1x za rok průběžně	ředitel, učitelé	

Kvalita podmínek vzdělávání	finanční rozpočet inventarizace fotodokumentace faktury	1x za měsíc 1x za rok Průběžně 1x za měsíc	ředitel, učitelé	
Vyhodnocování pokroků dětí	portfolia dětí evidence IVP	1x za rok 1x za rok	učitelé	

8. ZDROJE

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, Praha Leden 2017

Webové stránky MŠMT, metodické příručky

Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění RVP PV, č.j. MSMT-38628/2016-1 z 18. ledna 2017